

10 İşçinin Yaşamını Yitirdiği Faciayla Ülke Gündemine Oturan Asansör Sektörü, İzmir’de Düzenlenen Sempozyumda “Güvenlik ve Teknoloji” Ana Temasıyla Masaya Yatırıldı...

ASANSÖR SEMPOZYUMU YAPILDI

EMO Basın- Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) ve Makina Mühendisleri Odası (MMO) İzmir şubeleri tarafından İzmir’de 5. Asansör Sempozyumu ve Sergisi, Eylül ayı sonunda gerçekleştirildi. “Güvenlik ve Teknoloji” ana temasını taşıyan ve 3 gün süren sempozyum, Mecidiyeköy’de Torunlar Holding’in inşaat alanında yaşanan asansör faciasında yaşamını yitiren 10 işçiyi anarak başladı. EMO Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Yeşil, asansör denetiminin piyasalaştırılmasını eleştirirken, denetim süreçlerinden elektrik mühendislerinin dışlanmasını eleştirdi ve elektrik mühendislerinin asansörlerin elektrik bölümlerinin denetiminde zorunlu olduğuna dikkat çekti.

Sempozyumun açılışını, ev sahipleri olarak MMO İzmir Şube Yönetim Kurulu Başkanı Güniz Gacaner Ermin ve EMO İzmir Şube Yönetim Kurulu Başkanı Mahir Ulutaş yaptı. Ermin ve Ulutaş, sempozyumun kapsamı ve gündemine ilişkin bilgiler verirken, emeği geçenlere de ayrı ayrı teşekkür ettiler. Makina Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Güniz Gacaner Ermin, asansör teknolojileri alanında çok hızlı bir gelişme yaşandığına dikkat çekerken, bu alanda mühendisliğin önemini vurguladı. Ermin, “İnsan yaşamının daha konforlu ve kolay hale gelmesinde önemli paya sahip taşıma sistemleri olan asansörler, yasal mevzuata uygun olarak yapılması, tasarımından imalatına, imalatından bakımına, bakımından periyodik kontrolüne kadar tüm süreçlerinde mühendislik hizmetine gereksinim duyan bir uzmanlık alanıdır. Asansör teknolojisindeki çok hızlı gelişmeler ve değişim, güvenlik, konfor, enerji verimliliği gibi konular asansörlerde mühendisliğin önemini gittikçe arttırmaktadır” diye konuştu.

Asansör Sempozyumu’nun tohumlarının Türkiye’de ilk kez 1993 yılında İzmir’de düzenlenen İzmir Asansör Semineri ile atıldığını anımsatan Ermin, sempozyumun geçmişine ilişkin bilgi verdi.

Mahir Ulutaş

“Can Güvenliği Tehdit Altında”

EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Mahir Ulutaş açılış konuşmasında EMO İzmir Şubesi’nin MMO ile birlikte İzmir’de gerçekleştirdiği konuya ilişkin faaliyetlere değindi. İşletmeye açılacak asansörlerin tescil (ruhsat) kontrolüne ilişkin 16 yerel idare ile yapılan protokoller çerçevesinde çalışma yürüttüklerini kaydeden Ulutaş, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Senede 600 civarında asansörde tescil kontrolü gerçekleştirilmektedir. Ülkemizde senede 15 bin civarında asansörün işletmeye açıldığı düşünüldüğünde can ve mal güvenliği açısından tescil kontrollerinin önemi bir kat daha artmaktadır. Yapı kullanma izni aşamasında sağlıklı ve yeterli bir denetim mekanizmasından geçirilmeden işletmeye açılmış asansörlerin ileride can ve mal güvenliği açısından tehdit oluşturacağı açıktır. Bu durum gerek asansörlerin periyodik denetimlerinde, gerekse piyasa gözetim ve denetiminde ortaya çıkmaktadır. Güvenlik şartlarının sağlamamış, can ve mal güvenliği açısından olumsuzlukları olan, mühendis gözetiminde montajı yapılmamış asansörlerin işletmeye açılmasının önüne geçilmesi gerekmektedir.”

“Mühendissiz Denetim Kağıt Üstünde Kalıyor”

Bir çok asansör firmasının montajını gerçekleştirdiği asansörlere yönelik işletmeye açılmadan önceki son kontrol işlemlerini sadece kağıt üzerinde ve mühendis gözetimi olmadan yaptığını kaydeden Ulutaş, “Bu duruma ilişkin asansörlerin tasarımından, montajına, son kontrolünden, işletmeye alınmasına kadar geçen sürecin yeniden tarifi edilmeli, mühendis gözetiminde bilimsel teknik gerekler ve fen ve sağlık kurallarına, ilgili standart ve güvenlik şartlarına uyum sağlayan asansörlerin işletmeye açılması sağlanmalıdır” diye konuştu.

Teknolojinin gelişimi ile asansör alanında da değişimler yaşandığını kaydeden Ulutaş, konuya ilişkin şu bilgileri verdi:

Güniz Gacaner Ermin

“Günümüz teknolojisinde motor ve elektronik sistem tasarımının gelişmesiyle birlikte yüksek seyir mesafelerinde ve yüksek hızlarda asansör tasarlamak daha olanaklı hale gelmiştir. Bugün ise bilimsel çalışmalar ve mühendislik uygulamalarındaki gelişim sayesinde yüzlerce metre uzunluğunda binalara yüksek verimli asansör tasarımı ve montajı gerçekleştirilebilmektedir.”

Kapitalizmin 1970’lerde yaşadığı büyük çaplı ekonomik kriz ile birlikte temel altyapı alanlarındaki kamu kurumlarının özelleştirilmesi ve sonrasında kamu hizmetlerinin piyasaştırılmasının gündeme geldiğini vurgulayan Ulutaş konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Kamu eliyle bu hizmetlerin yürütülmesinin verimli olmadığı; özel sektörün yapısı gereği bu daha verimli yürüteceği gibi bir gündem oluşturuldu. Hizmetin kalitesinin özelleştirmeyle artacağı ve devlete gelir sağlanması gibi gerekçeler öne sürüldü. Devletin küçültülmesi gerektiği, çağdaş bir toplum ve verimli bir ekonominin böylesi bir dönüşümü zorunlu kıldığı gibi ideolojik argümanlar üretildi. Ancak, sonuç olarak, denetimsizlik, büyük iş kazaları, taşeronlaştırma, örgütsüzleştirme, esnek ve güvencesiz çalışma, pahalılık, yolsuzluk ve enerji gibi kimi alanlarda sektörün yönetilemezliği gibi bir durumla karşı karşıya kaldık.

Özelleştirme ve piyasaştırma politikalarının kapitalizm içinde yeni bir paradigmaya işaret ettiği temel nokta, aslında bir bütün olarak ‘toplum’ kavramını iskartaya çıkartma amacı güden kamu hizmetlerinin ve kamusal denetimin piyasaştırılması başlığı etrafında netleşiyor. Açıkça söylenebilir ki, kapitalizm sadece enerjiyi, telekomünikasyonu, eğitimi, sağlığı vs. değil bir bütün olarak yaşamı metalaştırma hedefindedir ve deyim yerindeyse insanı yeniden tarifleme amacıyla hareket etmektedir. Geline nokta eğitimin, sağlığın, sosyal güvenliğin ve konumuz itibarıyla kamusal denetimin piyasaştırılması insan yaşamını tehdit eder hale gelmiştir. Meta nerede başlarsa, insan orada biter. Metalaştırmanın sınırı insan tanımının sınırını belirler. Bedenin ekonomik bir büyüklük olarak algılanması ve metalaşması, yaşamın, kamu sağlığının ve güvenliğinin piyasanın işlerlik konusu yapılması, insanı sadece biyolojik alt-sistemlerin teyel noktasına, biyolojik bir fonksiyona indirgerken, varlığını metalaştırma ve artı-değer sömürüsü üzerine kuran kapitalizmin bu noktadan sonra neler yapabileceği üzerine önemli ipuçları da veriyor.”

Piyasaştırma sürecinde, asansör periyodik denetimlerinin 2012 yılından itibaren A tipi muayene kuruluşlarına devredildiğine işaret eden Ulutaş, “Oysa bu denetlemelerin belediyeler tarafından kamusal bir anlayışla yapılması, personel yetersizliği vb. gerekçelerin olduğu durumlarda ise EMO ve MMO gibi meslek odaları ile ikili-üçlü protokollerle destek alınması en doğru uygulama olacaktır” dedi. Özelleştirme

sonrası denetlemelerde önemli eksiklikler olduğunu ifade eden Ulutaş, uyarılarını şöyle sıraladı:

“A tipi muayene kuruluşları tarafından yapılan denetimlerde topraklamasından, elektriksel güvenlik sistemlerine, kumanda panosundan makina motor grubuna, kabin ve kat butonlarından sigorta, aydınlatma ve priz devrelerine kadar birçok noktada yapılan denetimin elektrik mühendisliği disiplinine girmesinden dolayı mutlaka her denetim için bir elektrik mühendisinin yer alması teknik bir gerekliliktir. Denetimlerin mühendislik incelemesini bürokratik bir işleme dönüştürmeden, kamu sağlığı ve can ve mal güvenliği esasları çerçevesinde yerine getirilmesi konusunda ilgili kurumlara büyük görev düşmektedir.”

İstanbul’da yaşanan asansör faciasının asıl sorunlusunun “TOKİ eliyle İstanbul’u ve hatta tüm ülkeyi tam bir rant alanına çeviren, lüks konut ve yaşam merkezleri yaratarak ticari rant alanları oluşturan ve tüm bu süreçleri yerel idarelerin, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının, meslek odalarının denetiminden kaçırarak yapan siyasi iktidar” olduğunun altını çizen Ulutaş, faciaya ilişkin olarak şunları söyledi:

“Öte yandan işçilerin bildirimlerine göre bu inşaat alanında 21 farklı taşeron şirket faaliyet göstermektedir. Taşeronlaşma bir kez daha işçilerin haklarını arayabilecekleri örgütlenme önünde bir engel; iş yasaları ve kurallarının uygulanmaması için bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır.

İşçilerin birer birer iş cinayetlerinde ölmeleri gündem dahi olamazken Soma faciasında da yaşananlar için ‘bu işin fitratında var’ diyen bir Başbakan’ın ardından ülkemizde 10 işçiye mezar olan asansör katliamı için ‘Torunlar İnşaat’ın patronu ‘Bunlar sektörel vakalar’ diyebilmektedir.

Bugün işçinin adının bile geçmediği İş (çisiz) Sağlığı ve Güvenliği Yasası ile sermaye sahipleri, patronlar korunmakta, tüm bu sorumluluk, içerisinde Odamız üyesi, meslektaşlarımızın da bulunduğu iş güvenliği uzmanlarına yüklenmek istenmektedir. Bu nedenle işçileri, emekçileri, çalışanları temel alan bir İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Yasası’nın hayata geçirilmesi gerekmektedir.”

İstanbul’da inşaat alanında bulunan asansörün Makine Emniyeti Yönetmeliği’ne göre değerlendirildiğini kaydeden Ulutaş, inşaatlarda kullanılan kaldırma makinaları veya asansörlerin “İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği” çerçevesinde periyodik olarak denetlenmesi gerektiğine dikkat çekti. Bu tip kaldırma makinaları ile insan taşınacak ise özel güvenlik tertibatları ile donatılması gerektiğini kaydeden Ulutaş, “Her kat artışında yeniden güvenlik kriterlerinin gözden geçirilmesi, sistem donanımlarının en baştan kontrol edilmesi, sistemin güvenilirliği açısından büyük önem arz etmektedir” dedi.

Piyasaştırma sürecinde, asansör periyodik denetimlerinin 2012 yılından itibaren A tipi muayene kuruluşlarına devredildiğine işaret eden Ulutaş, “Oysa bu denetlemelerin belediyeler tarafından kamusal bir anlayışla yapılması, personel yetersizliği vb. gerekçelerin olduğu durumlarda ise EMO ve MMO gibi meslek odaları ile ikili-üçlü protokollerle destek alınması en doğru uygulama olacaktır.

“Sorumluluğumuzu Yerine Getirmeye Hazırız”

Konuya ilişkin meslek odalarına düşen sorumluluklar da olduğunu kaydeden Ulutaş, şunları kaydetti:

“Yine yeri gelmişken ifade etmek isterim: meslek odaları olarak bizlerin de bu süreçte, elimizi taşın altına koymak konusunda tereddüt içinde olmamız doğru değildir, her gün işçi ölümlerinin yaşandığı bu dönemde alanın piyasa-salaşmasını bahane ederek, denetim süreçlerinden fiili olarak kendimizi çekeceğimiz tartışmaların içerisinde zaman kaybetmemiz kabul edilemez. EMO İzmir Şubesi olarak bu konuda da üzerimize düşeni yapmaya devam edeceğiz.”

İnşaatlarda kullanılan asansörlerin en az birinin gerekli güvenlik önlemleri alınmış ve insan kullanımına uygun olarak tasarlanması önemli olup, ilgili bakanlık tarafından bu yönde bir mevzuatın oluşturulması çalışmalarına başlaması gerektiğini ifade etmek istiyoruz. Bugün her inşaatta nasıl şantiye elektriği bağlanıp gerekli projelendirme ve kabul işlemleri yapılıyorsa işçilerin kullanımına yönelik en az bir asansörün projelendirilip, ilgili belediye veya ruhsat veren kurumun onayı ile inşaat bitene kadar işletmeye açılması sağlanabilir.”

İstanbul Fuar Hizmetleri A.Ş. Genel Müdürü Zekeriya Aytumur ise, Asansör Sempozyumu'nun sergi alanının sorumluluğunu üstlendiklerini ifade ederken, sektörel yayıncılık ve fuar hizmetlerinin sektörel gelişme açısından önemine dikkat çekti.

Asansör ve Yürüyen Merdiven Sanayicileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Sefa Targıt, “Bilgi ve bilimsellikten uzaklaştıkça neler olduğunu yaşadığımız hadiselerle anlıyoruz” diyerek başladığı konuşmasında asansör sektörü açısından da bilginin önemine işaret etti. Mühendisliğin diğer alanlardan farklı olarak bilgi ve bilimle yakın ilişkisine de dikkat çeken Targıt, şöyle konuştu:

“Mühendislik bilimden uzaklaştığı zaman doğa faturayı hemen önünüze koyar. Bir süredir Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile yaptığımız kamu otoritelerinin farkındalığının artırılmasından toplantılarından birini dün yaptık. Düşünce bir zaman diliminde donduğu takdirde bu donuş safatolar zincirine düşmemize neden olur. Bu nedenle tek Türkçe ve iyi organize olmuş olan bu asansör sempozyumunu fevkalade önemsiyoruz. En kapsamlı etkinliğimiz bu. Bu etkinliği gereksiz bulan, zaman ve para ayırmayanların bu sektöre örnek olmaması lazım. Bu kez yurtdışından da bildiri geldi. İleride daha yaygınlaşacağını, dünyayla entegre olacağını hayal ediyorum.”

Ali Ekber Çakar

Çakar: Asansör Mühendislik Hizmetidir

MMO Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar ise MMO'nun asansör alanındaki çalışmalarına ilişkin şu bilgileri verdi:

“Ülke çapındaki Meslek İçi Eğitim Merkezlerimizde, Asansör Avan Proje hazırlama konusunda 7 bin 741, Asansör Uygulama konusunda ise 4 bin 156 üyemiz belgelendirilmiştir. Oda bünyesinde oluşturduğumuz ve TÜRKAĞ'tan akredite Personel Belgelendirme Kuruluşu'muzun (PBK) düzenlediği sertifikalar, uluslararası standartlara uygunluk ve tanınırlık açısından ileri bir adım olmuştur. Odamız, Asansör Mühendisliği uygulama alanlarını da içeren belgelendirme çalışmalarını, TS EN ISO/IEC 17024 'Personel Belgelendirmesi Yapan Kuruluşlar İçin Genel Şartlar Standardı' kapsamında TÜRKAĞ'a akredite ettirmiştir. MMO PBK, Asansör Avan Proje Hazırlama ve Asansör alanları da dahil olmak üzere on iki kapsamda Mühendis Yeterlilik Belgesi vermektedir.”

Geçmişte yerli onaylanmış kuruluş olmaması nedeniyle yaşanan sıkıntıların MMO'nun İzmir'de oluşturduğu Asansör Kontrol Merkezi'nin AB Komisyonu tarafından Onaylanmış Kuruluş olarak kabul edilmesi ile aşıldığını ifade eden Çakar, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Türkiye'deki ilk yerli onaylanmış kuruluş olan Asansör Kontrol Merkezi, Asansör AT tip incelemesi, asansör son muayenesi, birim doğrulaması ve tam kalite güvence modülleri kapsamında asansörlerin üretiminden kullanımına dek CE işaretlemesi yapmak üzere görev yapmaktadır. Ayrıca asansör firmalarına yönelik son muayene, tasarım ve montaj kuralları, iş güvenliği, risk değerlendirmesi ve kalite yönetim sistemi eğitimleri de yapılmaktadır. Kaldırma ve iletme makinalarının periyodik kontrol ve bakımlarına ilişkin faaliyetlerimiz de TÜRKAĞ'a akredite ettirilmiş ve Odamız bu alanda da A Tipi Muayene Kuruluşu olmuştur. Odamız bu kapsamda AKM, TS EN ISO/IEC 17020 ve TS EN ISO/IEC 17021 standartlarına göre de akredite olmuştur.”

“Dışa Bağımlılık Yüksek”

Çakar konuşmasında asansör sektöründeki ithalat paylarına da değinerek, şu bilgileri verdi:

“Yürüyen merdivenlerin tamamına yakını, kurulumu gerçekleştirilen asansörlerin yaklaşık yüzde 12'si ithaldir. Yerli marka ile kurulumu gerçekleştirilen asansörlerin yüzde 8'i ise ithal komponentlerden oluşmaktadır. Dışa bağımlılığın daha da azaltılması için finansman, kalifiye işgücü ve Ar-Ge desteklerinin artırılması, yerli malzeme üretim ve kullanımının teşvik edilmesi gerekmektedir. Sektörde yetkili firma sayısı yaklaşık 663, herhangi bir yetki almadan çalışan firma sayısı ise yaklaşık bin 500 civarındadır. Sektörde istihdam edilen makina mühendisi sayısı ise yaklaşık 800'dür. Asansör periyodik kontrollerinin ne yazık ki bütün ülkeyi kapsamaması, mühendis istihdamındaki yetersizlik, meslek odalarının görev ve yetkileri, AB süreç ve standartlarının uyumlaştırılması, piyasa gözetim ve denetimi gibi konulardaki sorunlar ise sürmektedir. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TSE, meslek odaları, üretici firmalar, mühendisler, akademisyenler ve diğer kuruluşların, sürecin bütününde mühendis istihdamı ve meslek odalarının rolleri başta olmak üzere sağlayacağı aktif destek, bu sorunların çözümünde önemli bir rol oynayacaktır.”

Denetim Sonuçları Çarpıcı

Çakar, MMO ve EMO'nun 2005–2011 arası 7 yılda toplam 15 ilde 47 belediye sınırları içinde yapılan denetim ortalamasında asansörlerin yüzde 66,2'sinin sorunlu olduğunun tespit edildiğini kaydetti. "Ancak toplam asansör sayısı ile yapılan denetim verileri baz alındığında sorun daha da büyümekteydi. Bu durum toplumun can güvenliğinin nasıl büyük bir tehlike içinde olduğunu da göstermekteydi" diyen Çakar, A tipi muayene kuruluşlarının devreye girmesinden sonra yaptıkları denetimlere ilişkin de şu bilgileri verdi:

"...Odamız bünyesinde çalışan teknik görevlilerimize yönelik düzenlediğimiz eğitimler sonucu AKM bünyesinde şu anda 191 denetçimiz bulunmaktadır. Odamızın yaptığı kontroller 15 ilden 48 ile, protokol yapılan belediye sayısı da 47'den 172'ye çıkmıştır. Kontrol edilen asansör sayısı 2012 yılında 44 bin 333, 2013 yılında 59 bin 706, 2014 yılının ilk sekiz ayında 35 bin 575'tir. 2012 yılında denetimleri yapılan asansörlerin yüzde 77'si, 2013 yılında yüzde 63,30'u, 2014'ün ilk sekiz ayı itibarıyla da denetimi yapılan asansörlerin yüzde 68,38'inin kullanımı sakıncalı bulunmuştur."

Çakar, Asansör Yönetmeliği ile ilgili değişimleri de şöyle anlattı:

"Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından altı adet Asansör Yönetmeliği yayımlanmıştır. 1995 tarihli Yönetmelik'te asansör imalat, montaj ve bakım firmalarının bir elektrik ve bir makina mühendisi istihdam etmesi ve bu firmaların Elektrik ve Makina Mühendisleri Odaları'ndan Büro Tescil Belgesi alması zorunlu tutulmuşken, yürürlükteki yönetmeliklerde bu konular boşlukta bırakılmıştır.

Yeni yönetmeliklerde asansör avan ve uygulama projelerinin ilgisine göre elektrik ve makina mühendislerince çizileceği ve bu projelerin valilikler ve belediyelerce asansörlere işletme ruhsatı verilmesi aşamasında istenmesi ve imalat, montaj ve bakım firmalarına mühendis istihdamı konusunda herhangi bir açıklık getirilmemektedir."

Ali Ekber Çakar, bazı çevrelerin mühendis odalarının mesleki denetim süreçlerinde yer almasına şiddetle karşı çıkmalarını ve olaya ticari boyutla yaklaşmalarını eleştirirken, yönetmeliğin avan ve tatbikat projeleri ile ilgili hükümlerinin iptal edildiği ve işletme ruhsatı aşamasında sadece firmanın düzenleyeceği AT uygunluk beyanının yeterli sayıldığını kaydetti. "Bilim, mühendislik ve kamu denetimini dışlayan böylesi bir düzenleme, asansörlerde denetim eksikliğinden kaynaklı can ve mal kayıpları ile standart dışı uygulamaları daha da artıracak gibi ulusal asansör sanayimizi de baltalayarak, sektörde hizmet veren yüzlerce mühendisin işten çıkarılmasına sebep olmuştur" eleştirisini yaptı.

Asansör Teknik Komitesi'nin çalışmalarının da işlevsel kılınması gerektiğine dikkat çeken Çakar, "Odamız ve EMO tarafından hazırlanan 'Asansör Tesis, İşletme ve Bakım Yönetmeliği'nin yayımlanmaması, asansör sektöründe işletme ve bakım süreçlerinde mevcut dağınıklığı ve haksız rekabet ortamını daha da artırmakta ve güvenliği de olumsuz etkilemektedir" dedi.

"Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik" yayımlandığını, ancak bu konuda etkin bir çalışma yapılması gerektiğini ifade eden Çakar, "Zira asansör ve yürüyen merdiven sektöründe ürünlerin piyasaya arzı ve dağıtım aşamasında veya ürünler piyasada iken ilgili teknik düzenlemelere uygunluk ve güvenliğe ilişkin boşluklar mevcuttur" diye konuştu.

Hüseyin Yeşil

"Anadolu Felaketleriyle Anılıyor"

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Yeşil sempozyumunda yaptığı açılış konuşmasına EMO ve MMO şubelerini kutlayarak başladı. Sempozyumun İstanbul'da yaşanan asansör faciasının gölgesinde yapıldığını kaydeden Yeşil, "Böylesi ucubeleşmiş vahşi kapitalizm ortamında iş cinayetleri ve katliamlarıyla ilgili söylenecek sözler anlamsızlaşmakta, kelimeler kifayetsiz kalmaktadır. 10 işçimizin yakınlarına ve tüm halkımıza başsağlığı diliyorum" dedi.

Katliam boyutlarına ulaşan kazaların arkasında pek çok olumsuzluk bulunduğunu ifade eden Yeşil, Asansör Yönetmeliği'nde inşaatlarda kullanılan cephe asansörünün tanımının daha yer almadığını vurguladı. Yeşil inşaatlarda kullanılan asansörlere ilişkin şu bilgileri verdi:

"Makina Emniyet Yönetmeliği ile İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği kapsamındaki kaldırma ve iletme ekipmanlarından söz edilmekte olup, cephe asansörlerinin bu kapsamda binanın projesi gereği yapılan asansör kuyusu içerisinde insan ve yük taşımada kullanıldığını görmekteyiz. Bu sistemin kontrolsüz olması nedeniyle (ki böyle sistemlerde bir vatman kullanılması gerekmektedir) azami yük ve taşıma sınırlarının aşıldığı, koruma ve güvenlik tertibatlarının görev yapmadığı anlaşılmaktadır. Bu sistemlerin kontrol ve denetimi çok büyük önem taşımaktadır."

Denetimde Elektrik Mühendisi Eksik

Asansör denetimleri sürecinde elektrik mühendislerin zorunlu tutulmadığını kaydeden Yeşil, "EMO olarak bu konuda yıllardır deneyimlerimiz doğrultusunda mücadele yürütmekteyiz. Yaşanan facianın ardından EMO Yönetim Kurulu olarak kamu adına bu tür denetimlerde meslektaşlarımızın müdahil olması noktasında girişimlerin yoğunlaştırılması için karar aldık" diye konuştu.

Meslek odalarının mühendislere konuya ilişkin meslek içi eğitim sağladığına dikkat çeken Yeşil, "Asansörlerin tasarımı, projelendirilmesi, malzemesi, montajı risk analizi, bakımı, periyodik kontrolü, iş güvenliği, enerji verimliliği, mevzuat ve ilgili standartlar konusunda teorik ve uygulamalı bilgiye sahip uzmanlaşmış mühendislere ihtiyaç bulunmaktadır" dedi. Meslek odalarının faaliyetlerini ise "Bu ihtiyaca yönelik olarak odalarımız tarafından meslek içi eğitim verilmekte ve sonrasındaki belgelendirmeler yapılmakta, uzman mühendislerimizin asansör sektöründe istihdamı yoluyla sektörün gelişimine katkıda bulunmaktadır" sözleri ile özetledi.

Bin EMO Üyesi Asansör Alanında Çalışıyor

Asansörler ve elektromekanik taşıyıcıların, EMO'nun yaklaşık bin üyesinin faaliyet yürüttüğü asli alanlarından biri olduğunu, ancak gelinen noktada elektrik mühendislerinin bu alanda yok sayıldığını ifade eden Yeşil, elektrik mühendislerinin dışlanmasına yol açan gelişmeleri eleştirdi. Elektrik mühendislerinin bilgi birikimi, teknik altyapısı ile uzun yıllardır bu sektöre katkı sağladığını, halen de kamudan yana ve mesleğin gelişimi ve korunması temelinde çalışmalarını sürdürdüğünü kaydeden Yeşil, son olarak TMMOB EMO Asansörlere Ait Elektrik Mühendisliği Hizmetleri Yönetmeliği'nin 29 Temmuz 2011 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiğini anımsattı. EMO Meslek İçi Sürekli Eğitim Merkezi'nin de asansör alanında eğitim ve belgelendirme çalışmalarına devam ettiğini anlattı.

Daha önce EMO'nun da içerisinde yer aldığı asansör periyodik denetimlerinin 2012 yılından itibaren A tipi muayene kuruluşlarına devredildiğini hatırlatan Yeşil, mevzuatta bir mühendis denilmesi nedeniyle bu kuruluşlarda hem elektrik hem de makina mühendisi istihdamından vazgeçtiğini, büyük ölçüde yalnızca makina mühendislerinin yer aldığını, gelişmeler sonucunda elektrik mühendislerinin dışarıda kaldığını anlattı. Yeşil, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Şimdi bu alanda elektrik mühendisi yok. Aslında bunun piyasalaşması başlı başına yanlış. Çünkü her türlü denetimde maliyeti düşürmeye çalışıyorlar. Bunun maliyeti nedir? İnsan. Meydana gelen kazaların en büyük nedeni denetimsizliktir. A tipi muayene kuruluşları tarafından yapılan denetimlerde topraklamasından, elektriksel güvenlik sistemlerine, kumanda panosundan makina motor grubuna, kabin ve kat butonlarından sigorta, aydınlatma ve priz devrelerine kadar birçok noktada yapılan denetimin elektrik mühendisliği disiplinine girmesinden dolayı mutlaka her denetim içinde bir elektrik mühendisinin yer alması teknik ve idari bir gerekliliktir. Yönetmeliklerin bu şekilde değiştirilmesi gerekiyor. Elektrik mühendislerinin bu denetimlerde yer alması gerekiyor. Makina Mühendisleri Odamızla da merkezi düzeyde görüşmeleri yürütüyoruz. Belki bu anlamda A Tipi muayene kuruluşlarına da örnek olacağız. O nedenle bu görüşmeleri önemsiyorum.”

EMO'nun konuya ilişkin mücadelesini sürdüreceğini ifade eden Yeşil, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“EMO Yönetim Kurulu olarak göreve geldiğimiz günden bu yana -geçmiş dönemlerde de olduğu gibi- hem meslektaşlarımızın sorunları, hem mesleki alanlarımıza yönelik konular, hem de ülke gündemini takip ederek; basın açıklamaları, dava süreçleri ve çeşitli etkinliklere

katılım yoluyla kamuoyunu bilgilendirmeye, kamu yararını ve meslektaşlarımızın haklarını korumaya; EMO'nun tavrının ortaya koymaya çalıştık. Bu kapsamda meslektaşlarımız açısından önemli bir konu olan Türk Standartları Enstitüsü'nün (TSE) mühendislerin yetki ve hizmet alanlarını gasp eden tutumuna karşı hem hukuki süreç başlattık hem de kamuoyu ile bu gelişmeyi paylaştık. TSE'nin standart koyan ve gerektiğinde denetleyen bir kuruluş olarak mühendislik hizmetlerini kendisinin yapmaya kalkması ve üstelik işyerlerine gönderdiği yazılarla kendisinden hizmet alınımı zorunlu tutması doğrudan meslektaşlarımızın iş alanlarının gasp edilmesi anlamına gelmektedir. Danıştay'a yaptığımız iptal ve yürütmeyi durdurma istemli başvuruda bu durumun kamu denetimi açısından yaratacağı zarara da dikkat çektik. TSE'nin kendi görev alanına dönmesini ve kural koyucu-standart üreten yapısına sahip çıkmasını istiyoruz.”

“Sermaye İşçi Sağlığı Değil Verimlilik Peşinde”

Giderek yaygınlaşan işçi ölümlerinin arkasında yatan temel nedenin sağlıklı ve güvenli çalışmanın bir “maliyet” olarak görülmesi olduğunu ifade eden Yeşil, “Sermaye bu yüzden ‘işçi sağlığı’ yerine ‘iş sağlığı’ kavramını kullanıyor. Yani işçilerin değil işin sağlığı, işletmenin verimliliği ön planda tutuluyor” diye konuştu.

AKP İktidarının işçi ölümlerini “kader”, “vadeleri dolmuş”, “ölüm bu işin doğasında” ifadeleri ile değerlendirildiğine dikkat çeken Yeşil, “Oysa tüm iş kazaları ve meslek hastalıkları önlenabilir. Bizler önlenebilir oldukları halde gerçekleştirdiği için yaşananları ‘iş cinayeti’ olarak tanımlıyoruz.”

Yeşil konuşmasını “Sonuç olarak insanların yaşamlarını kolaylaştırmak üzere yapılan her üretimde güvenlik, ortak yarar ve çevreye uyum; teknolojinin kullanılmasında etik bir önkoşul olarak algılanmalıdır” ifadeleri ile sözlerini tamamladı.

İzmir Bornova Belediye Başkanı Olgun Atila, yerel yöneticiler olarak toplumun en konforlu şekilde yaşamlarını sürdürmeleri konusunda sorumluluk aldıklarını anımsatarak, işçi sağlığı ve güvenliğini de bu kapsamda değerlendirdi. Gezi sürecinden sonra İzmir'de ortak aklın daha da öne çıktığını, kendileri için de birlikte yönetimin olmazsa olmazları olduğunu ifade eden Atila, bu sürecin apartmanlara kadar uzanmasını istediklerini, oda başkanları ile bir toplantılar manzumesi başlatabilirlerse de bunun halka dokunabileceğini kaydetti. Odalarla yakın temasın önemi üzerinde duran Bornova Belediye Başkanı Atila, tasarım ve inovasyon konusunda İzmir'e öncü olmak istediklerini, bu noktada da odalardan katkı beklediklerini söyledi. ■

Hüseyin Yeşil: “Şimdi bu alanda elektrik mühendisi yok. Aslında bunun piyasalaşması başlı başına yanlış. Çünkü her türlü denetimde maliyeti düşürmeye çalışıyorlar. Bunun maliyeti nedir? İnsan. Meydana gelen kazaların en büyük nedeni denetimsizliktir. A tipi muayene kuruluşları tarafından yapılan denetimlerde topraklamasından, elektriksel güvenlik sistemlerine, kumanda panosundan makina motor grubuna, kabin ve kat butonlarından sigorta, aydınlatma ve priz devrelerine kadar birçok noktada yapılan denetimin elektrik mühendisliği disiplinine girmesinden dolayı mutlaka her denetim içinde bir elektrik mühendisinin yer alması teknik ve idari bir gerekliliktir” dedi.